

Klargjøring av gastrokirurgiske pasienter til operasjon, Kirurgiske Senger SSHF

Side 1 av 6

 Dokument ID:
I.4.FEL.5-12

 Godkjent dato:
25.08.2023

 Gyldig til:
25.08.2025

 Revisjon:
4.10

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

Omfang

Prosedyren gjelder for sykepleiere og hjelpepleiere på kirurgiske sengeposter SSHF, og omhandler klargjøring av elektive gastrokirurgiske pasienter til operasjon. Pasienter som opereres akutt skal gjennom samme forberedelser hvis det er praktisk gjennomførbart.

Hensikt

Sikre at operasjonspasienter får faglig forsvarlig sykepleie som fremmer trygghet og forebygger pre-, per- og postoperative komplikasjoner.

Ansvar

Leder har ansvar for at prosedyren er kjent på posten. Pleier som klargjør pasient, har ansvar for å følge prosedyren.

Oppgave	Innhold
Hvem klargjør pasienten?	<ul style="list-style-type: none"> Nattevakten (og 07-vakten på pasienthotellet) klargjør pasienter som skal ned til operasjon kl 07:30. Romansvarlig sykepleier klargjør pasienter som opereres senere Pasienter som legges inn til sammedagsoperasjon dusjer hjemme
Kost	<ul style="list-style-type: none"> Eventuelle kostrestriksjoner dagen før operasjonen (fritt flytende / klare væsker) forordnes av kirurg
Fasting	<ul style="list-style-type: none"> Ikke spise de siste 6 timene før operasjonen Inntak av klare væsker tillates inntil 2 timer før operasjon Obs! Det er egen prosedyre for diabetespasienter som skal til operasjon: <ul style="list-style-type: none"> SSK: Diabetespasienter som skal til operasjon, Kirurgiske Senger SSK (ARKIVERT) SSA: Diabetes mellitus: perioperativ behandling (GIK) (ARKIVERT) SSF: Behandling med Insulin/Glucose infusjon, SSF
PreOp	<ul style="list-style-type: none"> Større inngrep: <ul style="list-style-type: none"> 4 bokser PreOp kvelden før operasjonen (eventuelt sterk saft hvis pasienten ikke liker PreOp) 1-2 bokser PreOp (ev. sterk saft) innen 2 timer før innledning av anestesi. Diabetespasienter skal ikke ha PreOp Gastric-bypass/gastric-sleeve-pasienter skal ikke ha PreOp Ø-hjelps-pasienter skal ikke ha PreOp
Hårfjerning og navlevask	<ul style="list-style-type: none"> Vi følger SSHFs overordnede prosedyre for preoperativ hårfjerning Navlen vaskes med Klorhexidinsprit 5% Tidspunkt for hårfjerning og navlevask: <ul style="list-style-type: none"> Sammedagsinnleggelse: Ved ankomst sykehuset operasjonsdagen eller hjemme. Innleggelse dagen før: På A-vakt dagen før operasjon
Tarmtømming	<ul style="list-style-type: none"> Eventuell tømming forordnes av kirurg.

 Utarbeidet av:
**Tverrgående arbeidsgruppe
 gastro SSHF**

 Fagansvarlig:
Hauss/Wakker/Gurgen

 Godkjent av:
Mette Christine Emanuelsen

Dokument-id:
I.4.FEL.5-12

 Utarbeidet av:
Tverrgående arbeidsgruppe
gastro SSHF

 Fagansvarlig:
Haus/Wakker/Gurgen

 Godkjent dato:
25.08.2023

 Godkjent av:
Mette Christine
Emanuelsen

 Revisjon:
4.10

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

	<ul style="list-style-type: none"> • SSK: Hos noen pasienter ordinerer legen tarmtømming med picoprep, toilax tbl. og klyx. Da skal pasienten følge denne prosedyren to dager før operasjon: Tarmtømming før operasjon i tarm, Kirurgiske Senger SSK, Post 3A. Pasienten får med seg medisiner hjem utlevert på forundersøkelse. • Hvis 2 klyx er forordnet: <ul style="list-style-type: none"> ○ 1 Klyx på kveldsvakt dagen før operasjon ○ 1 Klyx på morgenen operasjonsdagen – før dusjing ○ Ved annen ordinasjon, vil dette være presisert i behandlingsplanen skrevet av sykepleier på FUS. <p>Dersom Picoprep gis dagen før operasjonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Dose 1 kl 1200 ○ Dose 2 kl 1800
Stell	<ul style="list-style-type: none"> • Sørg for at pasienten dusjer så tidlig som mulig operasjonsdagen • Ren nattskjorte tas på bak-fram • Ren sykehustruse • Sjekk at pasienten har rene og kortklippede negler • Ta av smykker, øredobber og piercing • Fjerne sminke og neglelakk • Tannpuss • Tannprotese, briller og høreapparat kan tas med til operasjonsavdelingen. Send med proteseboks og sett navnelapp på alt som sendes med • SSA: Tarmreseksjoner / GBP/gastric-sleeve-pasienter får på støttestrømper preoperativt
Operasjonsseng	Helskift på seng etter dusjing. Operasjonsseng klargjøres i følgende rekkefølge: <ol style="list-style-type: none"> 1. Laken 2. Stikklaken som festes godt under madrass 3. Engangs-kladd v/behov (hvis det forventes mye sekresjon postoperativt) 4. Stikklaken – skal ikke festes under madrass 5. Dyne og pute 6. Iv-stativ på senga v/behov 7. Senga merkes med pasientens navn, fødselsdato, avdeling og rom-nr. (gjelder ikke SSF)
ID-kontroll	<ul style="list-style-type: none"> • Sjekk at pasienten har navnebånd og kontroller ID i henhold til prosedyre
Verdisaker	<ul style="list-style-type: none"> • Informer pasienten om at verdisaker oppbevares på eget ansvar på rommet • Hvis pasienten ønsker å deponere verdisaker; bruk deponeringspose med skjema. Pasient og sykepleier fyller ut skjemaet sammen. Verdisakene låses inn
Administrering av faste medisiner	<ul style="list-style-type: none"> • Anestesilege har tilsyn før operasjon og avgjør hvilke faste medisiner pasienten skal ta operasjonsdagen • <i>Romansvarlig</i> sykepleier deler ut pasientens faste medisiner (på pasienthotellet administrerer pasientene sine medisiner selv med mindre annet er avtalt)
Antibiotika-profylakse / PVK - Perifert	<ul style="list-style-type: none"> • SSA: Antibiotikaprofylakse gis preoperativt etter nasjonale retningslinjer. https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/antibiotika-i-sykehus/antibiotikaprofylakse-ved-kirurgi/gastrointestinal-kirurgi#operasjon-for-kompliserte-ventralhernier-og-reoperasjoner

Dokument-id:
I.4.FEL.5-12

 Utarbeidet av:
Tverrgående arbeidsgruppe
gastro SSHF

 Fagansvarlig:
Hauss/Wakker/Gurgen

 Godkjent dato:
25.08.2023

 Godkjent av:
Mette Christine
Emanuelsen

 Revisjon:
4.10

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

venekateter - Innleggelse, stell og bruk hos voksne SSHF	<ul style="list-style-type: none"> • SSK: Generelt skal gastrokirurgiske pasienter ha pre-operativ antibiotika profylakse, etter nasjonale retningslinjer https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/antibiotika-i-sykehus/antibiotikaprofylakse-ved-kirurgi/gastrointestinal-kirurgi • SSK: Gastrokirurgiske pasienter som skal opereres akutt skal alltid ha pre-operativ antibiotika intravenøst. Dette gjelder også antatt ukomplisert akutt appendicitt: https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/antibiotika-i-sykehus/abdomen/appendisitt • SSK: Følgende grupper trenger imidlertid ikke dette: <ol style="list-style-type: none"> 1. Elektiv operasjon for hernia inguinalis/femoralis. (Selv ved anvendelse av kunststoffgraft). 2. Elektiv cholecystectomi ved ukomplisert gallestenslidelse. 3. Elektive laparoscopier/laparotomier der gastrointestinaltraktus ikke skal åpnes (for eksempel fundoplikasjon). • SSK: Pasienter som skal ha antibiotikaprofylakse, får venekanyle kvelden før operasjon. Ring anesthesiavd. hvis det er vanskelig å legge PVK. Pasienthotellet har egne rutiner. Se skjema på s.2 for tidspunkt for adm. av AB.
Premedikasjon	<ul style="list-style-type: none"> • SSK: ERAS - Anestesi til åpen colorectal og øvre abdominal kirurgi, ERAS - Anestesi til laparoscopisk colon- og rectumkirurgi • SSA: Premedikasjon til kirurgiske pasienter over 16 år • SSF: Gi premedikasjon på tidspunktet som er forordnet av anestesi
Blæretømming	<ul style="list-style-type: none"> • Pasienten skal ha tom blære før operasjonen • Be pasienten late vannet når premedikasjon gis
Temperaturmåling	<ul style="list-style-type: none"> • SSK og SSF: Temperatur måles når premedikasjon gis. Ved temp < 36: Ta på ekstra dyne / teppe og eventuelt rene sokker. (Rene operasjonssokker er standard på SSF) • SSA: Temperatur måles på operasjonsavdelingen
Dokumentasjon – elektronisk operasjonsmelding DIPS	<ul style="list-style-type: none"> • Sjekk om anestesilege eller kirurg har skrevet noe i feltet ”beskjed til sykepleier” • Fyll ut operasjonsmeldingen og overfør pasienten til OPR-K i DIPS. <ul style="list-style-type: none"> ○ Sykepleieboksen ○ Temperatur ○ SSA: skriv i beskjedfeltet om pasienten kan gå eller ikke
Portør	<ul style="list-style-type: none"> • SSK: Sengepost / lett post bestiller portør • SSA: Operasjonsavdelingen bestiller portør • SSF: Operasjonsavdelingen bestiller portør

		Klargjøring av gastrokirurgiske pasienter til operasjon, Kirurgiske Senger SSHF			Side: 4 Av: 6
Dokument-id: I.4.FEL.5-12	Utarbeidet av: Tverrgående arbeidsgruppe gastro SSHF	Fagansvarlig: Hauss/Wakker/Gurgen	Godkjent dato: 25.08.2023	Godkjent av: Mette Christine Emanuelsen	Revisjon: 4.10

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

Tidsskjema for preoperative forberedelser SSK – elektive pasienter med iv-profylakse

Pasient nr 1

Kvelden før opr	<ul style="list-style-type: none"> • Navlevask • Hårfjerning • PVK • PreOp • Evt klyx
Mandag- torsdag 0400 Onsdag <small>(oddetallsuker)</small> kl.04.30 Fredag kl. 05	1) Doxylin iv startes (gis over 2 timer)
Mandag- torsdag kl.0600 Onsdag <small>(oddetallsuker)</small> kl.06.30 Fredag kl.07	2) PreOp + Deksametason tbl + faste medisiner (må inntas innen kl. 0600/0630/0700) 3) Evt klyx 4) Pasienten sendes i dusjen 5) Sengeskiift
Mandag- torsdag kl.0700 Onsdag <small>(oddetallsuker)</small> kl.08 Fredag kl.08.30	6) Premedikasjon (Paracet, Gabapentin, evt Oxycontin) 7) WC 8) Bestill portør til operasjon 07:25 (man-tors), 08:25 (onsdag oddetallsuker) eller 08:55 (fredag) 9) Flagyl startes 10) Operasjonsmelding og overfør pasienten til OPR-K operasjon SSK i DIPS

Pasient nr 2, 3

Kvelden før opr	<ul style="list-style-type: none"> • Navlevask • Hårfjerning • PVK (hvis pasienten skal ha AB-profylakse)
0600	1) Doxylin iv startes (gis over 2 timer)
0800	2) Evt klyx 3) Pasienten sendes i dusjen 4) Sengeskiift
0900	5) PreOp + Deksametason tbl + faste medisiner (må inntas innen kl. 0900)
Når anestesivdelingen ringer	6) Premedikasjon (Paracet, Gabapentin, ev Oxycontin) 7) WC 8) Bestill portør til operasjon 9) Flagyl startes 10) Operasjonsmelding og overføring av pasienten til OPR-K Operasjon SSK i DIPS

Tidsskjema for preoperative forberedelser SSK – elektive pasienter med po-profylakse

Pasient nr 1

Kvelden før opr	<ul style="list-style-type: none"> • Navlevask • Hårfjerning • PreOp • Evt klyx
Mandag- torsdag kl. 05.30 Onsdag <small>(oddetallsuker)</small> kl.06 Fredag kl. 0630	1) Doxylin og Zofran 4 mg
Mandag – torsdag kl.0600 Onsdag <small>(oddetallsuker)</small> kl.06.30 Fredag kl.0700	2) PreOp, Flagyl, dexametason og faste medisiner. 3) Evt klyx 4) Pasienten sendes i dusjen 5) Sengeskiift
Mandag- torsdag kl.0700 Onsdag <small>(oddetallsuker)</small> kl.08 Fredag kl. 08.30	6) Premedikasjon (Paracet, Gabapentin, ev Oxycontin) 7) Bestill portør til operasjon 07:25 (mand-torsd), 08:25 (onsdag oddetallsuker) eller 08:55 (fredag) 8) WC 9) Operasjonsmelding og overføring av pasienten til OPR-K Operasjon SSK i DIPS

		Klargjøring av gastrokirurgiske pasienter til operasjon, Kirurgiske Senger SSHF			Side: 5 Av: 6
Dokument-id: I.4.FEL.5-12	Utarbeidet av: Tverrgående arbeidsgruppe gastro SSHF	Fagansvarlig: Hauss/Wakker/Gurgen	Godkjent dato: 25.08.2023	Godkjent av: Mette Christine Emanuelsen	Revisjon: 4.10

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

Pasient nr 2, 3

Kvelden før op	<ul style="list-style-type: none"> • Navlevask • Hårfjerning • PreOp • Evt klyx
07.30	1) Doxylin og Zofran 4 mg
0800	2) PreOp, Flagyl, dexametason og faste medisiner. 3) Eventuelt klyx 4) Pasienten sendes i dusjen 5) Sengeskiift
Når anestesivdelingen ringer	6) Premedikasjon (Paracet, Gabapentin, evt Oxycontin) 7) Bestill portør til operasjon. 8) WC 9) Operasjonsmelding og overføring til OPR-K operasjon SSK i DIPS

Sammedagsinnleggelse

Pasient nr 1 – Disse pasientene skal ha tatt antibiotikaprofylaksen sin hjemme!

Kvelden før op	<ul style="list-style-type: none"> • Kveldsvakt henter seng og markerer den med ID.
Nattevakt	<ul style="list-style-type: none"> • Legg inn elektive pasienter i Dips slik at de kommer med på dagens pasientliste • Bestill portør til de som skal ned som nr 1 kl. 07:25 mand-torsd, kl.08.25 onsdag oddetallsuke og kl.08:55 fredag.
Mandag- torsdag kl. 05.30 Onsdag (oddetallsuker) kl.06 Fredag kl. 0630	1) Pasienten tar Doxylin og Zofran 4 mg hjemme som forordnet.
Mandag – torsdag kl.0600 Onsdag (oddetallsuker) kl.06.30 Fredag kl.0700	1) Pasienten tar PreOp, Flagyl, dexametason og faste medisiner hjemme som forordnet.
0630	2) Pasienten ankommer 3A/KLP. 3) Kontroller at pas har tatt medisinene som beskrevet over, og «klargjør og bekreft» medisinene som pasienten har tatt i MV! (Medisinene pas. skulle tatt står i kurven). 4) Barber etter prosedyre dersom pasienten ikke har gjort dette hjemme 5) Vis pasienten inn i sengen og gi han klær som han kan skifte til.
0700 Onsdag (oddetallsuker) kl.08 Fredag kl. 08.30	6) Premedikasjon (Paracet, Gabapentin, evt Oxycontin) 7) Dersom pas skal ta screening 2 (se i BP-rekv. om det er bestilt) – ring 8404 kl. 07 å be dem ta prøven. Dersom den ikke er bestilt legges denne inn som straksprøve- men tas likevel ved å ringe 8404. 8) WC 9) Bestill portør til operasjon 07:25 (mand-torsd), 08:25 (onsdag oddetallsuker) eller 08:55 (fredag) 10) Operasjonsmelding og overføring til OPR-K operasjon SSK i DIPS

Pasient nr 2, 3

Kvelden før op	<ul style="list-style-type: none"> • Kveldsvakt henter seng og markerer den med ID.
Nattevakt	<ul style="list-style-type: none"> • Legger inn elektive pasienter i Dips slik at de kommer med på dagens pasientliste
07:30	1) Pasienten tar Doxylin og Zofran 4 mg hjemme som forordnet
0800	1) Pasienten ankommer 3A/KLP 2) Kontroller at pas. tar PreOp, Flagyl, Dexametason og faste medisiner som forordnet innen kl.08 (sendt med hjem fra forundersøkelse), og «klargjør og bekreft» medisinene som pasienten har tatt i MV! (Medisinene pas. skal ta står i kurven). 3) Barber etter prosedyre dersom pasienten ikke har gjort dette hjemme 4) Vis pasienten inn i sengen og gi han klær som han kan skifte til.

		Klargjøring av gastrokirurgiske pasienter til operasjon, Kirurgiske Senger SSHF			Side: 6 Av: 6
Dokument-id: I.4.FEL.5-12	Utarbeidet av: Tverrgående arbeidsgruppe gastro SSHF	Fagansvarlig: Hauss/Wakker/Gurgen	Godkjent dato: 25.08.2023	Godkjent av: Mette Christine Emanuelsen	Revisjon: 4.10

Fagspesifikke prosedyrer/Fellesdokumenter kirurgiske /somatiske senger/Gastro/gen

Når anestesiavdelingen ringer	5) Premedikasjon (Paracet, Gabapentin, evt Oxycontin) 6) WC 7) Bestill portør til operasjon. 8) Operasjonsmelding og overføring til OPR-K operasjon SSK i DIPS
--	---

Ø-hjelpspasienter og antibiotikaproylakse:

Doxylin startes når anestesiavdelingen ringer. Flagyl sendes med.

Kryssreferanser

[I.2.7-14 Identifikasjon av pasient ved innleggelse eller fødsel i Sørlandet sykehus HF](#)

[II.SOK.AIO.SSK.2.c-2 Faste før anestesi/operasjon -voksne SSK](#)

[II.SOK.KSK.3A.2..2-2 Rutiner FUS, Kirurgiske Senger SSK, Post 3A](#)

[I.3.13-13 PVK - Perifert venekateter - Innleggelse, stell og bruk hos voksne SSHF](#)

[II.KIK.OPK.O.2.fe-24 Prosedyre for preoperativ desinfeksjon av operasjonsfelt](#)

[II.SOK.AIO.SSK.2.a-47 ERAS - Anestesi til laparoscopisk colon- og rectumkirurgi](#)

[II.SOK.AIO.SSK.2.a-48 ERAS - Anestesi til åpen colorectal og øvre abdominal kirurgi](#)